

In vogelvlucht

Dauw op de bergen

Slovenië en Istrië — omringd door de Alpen en de Adriatische Zee. We vliegen er even overheen, over een kustlijn vol weelderige baaien, en grillige Alpen-toppen – een waar vakantieparadijs

In de voetsporen van keizerin Sisi

Van hot naar her

Bevindingen — tussen alpiene pieken en karstgrotten, tussen stadsdrukke en dorpsidylle.

Culturele hoofdstad

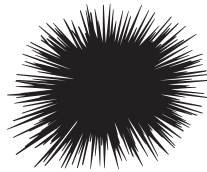
Rijeka is erg veranderd. Van een veerbootterminal werd het een 'haven van verscheidenheid', van een huiselijk stadje tot een mekka van streetart en hedendaagse kunst. Veel evenementen van de Culturele Hoofdstad van Europa 2020 werden afgelast als gevolg van de coronacrisis. Wat overblijft is een fascinerende en charmante stad met meer dan twintig nationale bevolkingsgroepen.

Open sterrenkeukens

Tijdens de *Odprija kuhna*, de 'open keukens', vanaf eind maart elke vrijdag, kun je uitgebreid genieten van wat culinair Ljubljana heeft te bieden. Tal van lokale chef-koks en collega's uit het hele land tonen hun kunsten op het plein tussen de kathedraal en de Ljubljanicarivier, ook culinaire sterren Ana Roš van Hiša Franko. De beste gelegenheid om voor weinig geld Sloveense specialiteiten van sterrenkoks te proeven (tot eind okt., odprtakuhna.si).

Thuiskomen

De Drava, een paar oude huizen aan de rivier, zwaarwichtige barok, gezellige kroegen, de wijngaarden aan de rand van de stad – dat is Maribor, de stad waar ik geboren ben.

Geen zandstrand te zien, hooguit grind, vaak scherpgerande kalksteen. Daarnaast liggen zee-egels op de loer. Niettemin is het voor mij de mooiste, helderste, schoonste zee van Europa. Gouden tip: waterschoenen. Mijn favoriete stranden liggen goed verscholen in de baai van Raša. Maar ook in Novigrad, Poreč en Rovinj neem ik graag een duik in de kristalheldere Adriatische Zee.

Raadselachtig

Wagen we een dansje? Ik zie er misschien een beetje mager uit, maar jij, kardinaal, hebt des te meer vlees op de botten. Linkerbeen, rechterbeen, eenmaal draaien – het is niet zo moeilijk! En hier zijn we in het hiernamaals. Geen klachten, eerwaarde! Voor de dood zijn allen gelijk.

De diepte in

Grotten zijn er genoeg. Grote en goed verlichte zoals de Postojnska jama, wilde zoals die van Škocjan, griezelige zoals onder het kasteel van Pazin en sprookjesachtige zoals de sprookjesgrot Vilenica. Heel Slovenië en Istrië zijn ondermijnd.

Partizanen

Het socialistische tijdperk is voorbij, maar de bevrijdingsstrijd en zijn verschrikkingen zijn niet vergeten. Bezoek ten minste één van de goed verborgen partizanenbases om de geschiedenis van Joegoslavië te begrijpen: Baza 20 op Kočevski rog is een ideaal voorbeeld.

De Slovenen zijn sportfanaten, of het nu op het water is, op de berg, in canyons of op de fiets...

Genieten

Of het nu wijn of olijfolie is, truffels of porcinpaddenstoelen, worstjes, ham of rauwe vis, polenta of žlikrofi... Ik zou eindeloos door kunnen gaan, want eten is in Slovenië en Istrië echt heerlijk. Alles is vers, regionaal, vaak ook biologisch, maar veel ook erg calorierijk. De specialiteit van de banketbakkers van Bled bijvoorbeeld, de *kremšnita* (een soort tompouce). En een onweersstaanbaar product uit Oost-Slovenië, de gibanica: verschillende lagen dun strudeldeeg, met daartussen appels, noten, kwark en room. Mijn tip is de wilde asperge. Hij groeit in april in de bossen van Istrië en meestal in restaurants geserveerd met roerei en ham. Dober tek, zeggen de Slovenen, bon appétit!

Ljubljana en het noorden

Slovenese verscheidenheid in het klein — een charmante metropool, grillige pieken, uitnodigende valleien en een ufo.

blz. 17

Ljubljana ★

Sloveniës hoofdstad combineert menselijke dimensies met een ongebreidelde levenslust.

blz. 19, 22, 24, 29 e.a.

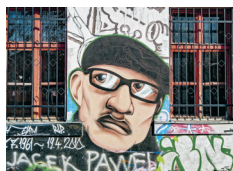
Plečnikmania

Wie is Jože Plečnik? Ljubljana toont het werk van een geniale architect.

blz. 32

Kunst ontmoet de clubscene

Moderne kunst, etnografie en hippe clubs delen de voormalige militaire kazerne Metelkova in Ljubljana.

Kranjska klobasa, een nationale worst onder bescherming van de Europese Unie

Erin duiken

blz. 50

Glimmende zaken

Museum, mijn en klooster – getuigenissen van vijfhonderd jaar kwikmijnbouw in Idrija.

blz. 43

Alpenweiden zoals vroeger

Wandelpaden leiden over het Velika Planina-plateau met zijn eigenzinnige berghutten.

blz. 39 en 40

Peperkoek

Het pittoreske Škofja Loka staat bekend om het oude ambacht van peperkoek bakken.

blz. 45 en 46

Een hemel vol plaatjes...

Alleen al de tentoonstelling in het Oude Gravenhuis in Celje is de moeite waard, maar de beroemde 'hemel van Celje' is ronduit sensationeel.

blz. 44

Bed in een boom

Een creatieve Sloveense keuken en overnachten in een boomhut – zo ziet moderne Sloveense gastvrijheid eruit bij Raduha (Luče).

blz. 43

Mooiste vallei – Logarska dolina

Slovenen zeggen dat het Logardal de mooiste van hun alpine valleien is. Slechts 500 m breed en 9 km lang voert hij vanuit het noorden de Kamnische Alpen in. Het riviertje Savinja ontspringt aan het eind van de vallei op 1280 m boven de zeespiegel.

Welke hoofdstad is naar de liefde genoemd? Ljubljana! Het bijvoeglijk naamwoord ljubljana, 'geliefd', zou de oorsprong van de naam zijn. Geliefde stad dus – hoe mooi!

blz. 53

Noordung is overall

Ruimteschip geland! Het KSEVT in Vitanje is gewijd aan ruimte-theoreticus Herman Potočnik. Hij publiceerde onder het pseudoniem Noordung een baanbrekend boek over ruimtevaart en vond het 'woonwiel' uit.

Een onmisbaar bijgerecht: žlikrofi, een soort Sloveense ravioli gevuld met aardappelpuree, fijngehakte spek en kruiden.

beleven

Stedelijk en groen?

O

Oud en nieuw, traditie en vooruitgang komen samen in de Sloveense hoofdstad. Ljubljana is de drijvende kracht als het gaat om cultuur en onderwijs, maar ook het economische centrum. Je ziet er zowel talloze jonge studenten als boerinnen die hun producten presenteren in marktkramen. En: Ljubljana werd in 2016 uitgeroepen tot Europese Groene Hoofdstad, als veelgeprezen ecologisch rolmodel.

In Škofja Loka, Celje en Kamnik kun ervaar je op charmante wijze hoe de geschiedenis zich in Slovenië manifesteert. Waar zijn de hoge hoeden en hoepelrokken, zou je je kunnen afvragen, gezien de reis door de tijd die je als bezoeker lijkt te maken in de schilderachtige oude stadjes. Maar de jonge Slovenen, zelfs die in landelijke streken, dragen juist het liefst functionele kleding. Je weet immers nooit waar de volgende berg zich aandient, met hellingen die uitnodigen tot een beklimming. Of een wilde stroom die wel bevaren móét worden.

Mijnbouw, industrialisatie en de partizanenstrijd gaven vorm aan het noordoosten van Slovenië. De streek rond Idrija, getekend door eeuwenlange kwikmijnbouw, bood het verzet bescherming tegen de nazi's.

TER ORIËNTATIE

Kaart: C-F3-5
Slovenska turistična organizacija: Krekov trg 10, 1000 Ljubljana, tel. 01 306 45 75.

slovenia.info: presenteert alle steden en regio's van Slovenië met bezienswaardigheden en praktische informatie over accommodatie, gastronomie enz.

visitljubljana.com: informeert ook over bestemmingen in de omgeving van de hoofdstad.

Ljubljana by Wheelchair: app die rolstoelgebruikers helpt mobiel te zijn in Ljubljana; categorieën als bezienswaardigheden, restaurants, hotels, activiteiten, toiletten enz. Voor iOS en Android, gratis.

Spotted by Locals/Ljubljana: bezienswaardigheden, restaurants, uitgaan door locals. Voor iOS en Android, gratis.

Slovenia's Top 100: de 100 spannendste reisdoelen en bezienswaardigheden in Slovenië. Voor iOS en Android, gratis.

Vervoer: Goede bus- (ap-ljubljana.si) en treinverbindingen (slo-zelezni.ce.si) tussen de grotere plaatsen; op beide websites vind je ook prijzen.

Ljubljana D4/5

Wedden dat je verliefd wordt op Ljubljana? De stad heeft immers ljubo, lief, in zijn naam, net als het riviertje dat er doorheen kronkelt. De economische en universitaire metropool met ongeveer 300.000 inwoners combineert een kosmopolitische sfeer met kleinstedelijke charme. Het oude centrum tussen de Ljubljana en de kasteelheuvel met zijn prachtige barokke huizen, de vele straatcafés en de chique winkels komt vooral tot leven tijdens het universitaire jaar. 36.000 studenten zorgen dan voor jeugdige elan en geven de stad een trendy uitstraling. In de zomermaanden, wanneer er toeristen uit de hele wereld bij komen, is het bijna onmogelijk om door de smalle straatjes te komen. Door hun

enthousiasme over de schattige barokke gebouwen zien veel mensen niet in dat Ljubljana architectonisch uniek is. Want de creaties van Jože Plečnik, die wat stijl betreft het midden houden tussen Weense secessie, palladianisme en Bauhaus, zijn net zo ongewoon als mooi. Wil je hier van tevoren alvast wat over weten, lees dan het essay *De architect die van de oudheid hield* vanaf blz. 250.

Tussen kasteelheuvel en Ljubljana

Omarmd door de rivier

Begin de tocht bij het kasteel, met een prachtig uitzicht over de Sloveense hoofdstad. Aan je voeten verdringen de steegjes en huizen van de oude stad tus-

Ook muzikaal vaart Ljubljana zijn eigen koers en jonge kunstenaars maken hier graag gebruik van. Er is immers altijd tijd voor een nocturne van Chopin.

De architect die van de oudheid hield

Zoals Gaudí Barcelona vormde — Op die manier drukte Jože Plečnik tussen 1925 en 1956 zijn stempel op Ljubljana. Spectaculaire projecten als de universiteitsbibliotheek of de brug Tromostovje en een oneindige reeks details – lantaarns, zuilen, tabernakels, parken – weerspiegelen de veelzijdigheid en het genie van de bouwmeester.

Als je de vormentaal van Plečnik zou willen herleiden tot één gemeenschappelijke bron voor al zijn projecten, zou dat de klassieke oudheid zijn. Zijn liefde voor de klassieke vorm is hem 'onbewust aan komen waaien', concluderen zijn biografen, want het ouderlijk huis van de kleine Jože in Ljubljana stond op Romeinse fundamente die waarschijnlijk onderdeel van het forum waren. Dit bleek echter pas in de jaren zestig, na Plečniks dood. Het antieke voorbeeld kreeg gezelschap van Jugendstil en Bauhaus en leende her en der van traditionele Sloveense bouwvormen – zo ontstond de onmiskenbare Plečnik-stijl.

Tweede kans-onderwijs

Plečnik werd op 23 januari 1872 geboren in Ljubljana. Zijn twee oudere broers studeerden, maar Jože, wiens leraren een gebrek aan intellect vaststelden, werd net als zijn vader timmerman. Op zijn leerjaren in Graz volgde een eerste baan als meubelontwerper in Wenen en toegang

tot de meesteropleiding van de architect Otto Wagner, de nestor van de Wiener Secession. Plečnik gold al spoedig als Wagners aangewezen opvolger en was verantwoordelijk voor verschillende bouwprojecten in Wenen, waaronder het Zacherlhaus. Een intrige aan het hof maakte echter een einde aan zijn carrière in Wenen. In plaats van Wagner op te volgen, trad hij in 1911 aan als hoogleraar aan de kunstacademie in Praag en werd hij in 1920 benoemd tot architect voor de verbouwing van het kasteel van Praag. Pas halverwege de jaren twintig keerde hij terug naar zijn geboorteplaats Ljubljana.

Klein beginnen

Zijn entree was, in tegenstelling tot wat men vandaag de dag in het licht van het

Ruim baan voor voetgangers en fietsers op de Tromostovje, Drie bruggen in het Nederlands.

